

en Tvang, som slet ikke er tilsigtet ved Frd. 1828. Naar Barnet ikke maa faa Faderens Navn af visse sociale Grunde, bør Barnet heller ikke være tvunget til at have Moderens Navn. Det var ogsaa Moderens Fornavn, der var tænkt paa i Forordningen, men ikke hendes Slægts- eller Efternavn, saaledes som det nu anvendes. Men foruden disse to Henstillinger, jeg her gør til det ærede Udvalg, er der en, som er betydelig større og som jeg ikke kan undlade at fremdrage. Den er fremkommen i Bladene i denne Tid, og at den er fremkommen, kan ikke undre. Det er en Henstilling, om man ikke mellem 2den og 3dje Behandling af dette Lovforslag vilde benytte Lejligheden til at samle en Skare af Mænd, der virkelig kende det danske Aandsliv, Sprogforskere, Historikere og Personalhistorikere og lade dem give en Haandsrækning med, saa vi kunne faa hele Navnespørgsmaalet ordnet, eller saa at vi i hvert Tilfælde kunne faa det ordnet paa en Maade, at vi ikke komme til at hemme det, der bevæger sig i Befolkningen, og hemme det, der altid har været Nationens Sød og Skik. Jeg vil henstille saavel til den højttærede Justitsminister som til Udvalget at tage dette Spørgsmaal op til Undersøgelse om Nyttens og Nødvendigheden af Folk, der i Virkeligheden have Forstand paa dansk Navnedannelse, til at give Tingene og Administrationen en Vejledning til Forstaaelse af, hvorledes man lettest kommer ud af de Forhold, som nu ere dannede. At de Herrer ønske det selv, kan man jo se af Bladene i denne Tid; det er næsten ligegyldigt, hvilket Blad man tager i Haanden, og det er ikke underligt, at de sige saaledes: Se her opretter den danske Stat Embeder ved Universitetet og ved andre Institutioner, for at vi skulle faa en ren saglig, ædruelig, videnskabelig Undersøgelse af dansk Sprog og Historie og i det hele af de Forhold, der vedrøre vor Nation, men naar der saa endelig er en Lejlighed, hvor vi kunde gøre vore Kundskaber frugtbringende, saa forbigaar man os og lader en Jurist lave Regler, og bryder sig aldeles ikke om de passe eller ikke. Hvorfor kunne vi ikke faa Lov til at være behjælpelige, hvorfor blive vi ikke adspurgte, saa vi kunne sige, hvorledes Navnedannelsen kan foregaa bedst i Overensstemmelse med, hvad der rører sig herhjemme og altid har rørt sig herhjemme. Skulde jeg dvæle ganske kort ved Enkelthederne i det foreliggende Forslag, vil jeg først i § 1 fremhæve den mærkværdige Bestemmelse, at det skal være et Stednavn,

man skal antage til Stamtavn, og at denne Bestemmelse suppleres med en justitsministeriel Skrivelse, i hvilken der staaer, at Justitsministeriet paa Grundlag af Postadressebogen vil udgive en Fortegnelse over danske Stednavne. Naar vi altsaa for Fremtiden ikke ønske at beholde vore Navne, skulle vi være nødte til at gaa rundt som topografiske og geografiske Begreber. Nu vel, mange Stednavne ere ypperlig egnede til Stamtavne, men den ærede Ordfører¹ gør sig skyldig i en Misforstaaelse, naar han tror, at de alle ere det, Navne som Jens Smørnede eller Søren Øvre-draaby o. s. v. vil iigen finde paa at optage som Familienavne. Selv bortset fra dem, som Justitsministeren af æstetiske Hensyn finder sig forpligtet til at udelade, hvorfor skal de saa begrænses til Stednavne i Postadressebogen? Den eneste Grund, jeg kan tænke mig, er den, at den nu en Gang eksisterer, saa slipper man nemmest ved at tage den, og derved kunne saa mange Tusinde Navne blive kastede ud i Befolkningen. Jeg indrømmer naturligvis, at det er et Gode, men der findes en hel Masse andre geografiske Begreber, som lige saa godt kunne antages. Man ved jo, at der er Folk, der hedder Klint, Bæk o. s. v., der er en hel Række karakteristiske Navne, som slet ikke kunne medtages, fordi det skal være Navne fra Postadressebogen. Endvidere findes der Masser af andre Navne, som ethvert dansk Øre vil vedkende sig, og som heller ikke kunne komme med efter denne Bestemmelse her. Da jeg en Gang i min Ungdom beskæftigede mig lidt med nordiske Sprog, uddrog jeg fra Sagaerne en Samling af henvend 1,100 oldnordiske Navne. En Masse af disse Navne vilde ganske vist ikke klinge godt i vore Øren, men der er mange, om hvilke enhver vil sige, at det er Navne, der høre vort Sprog til. Hvorfor maa man ikke optage oldnordiske Person- og Stednavne, hvorfor indskrænke det til Nydansk, hvorfor ikke lige saavel anvende ældre danske Navne, hvorfor vil man ikke optage den Navnerigdom, som vort Sprog i en ganske utrolig Grad har forsynet os med i forskellige Aarhundreder. Foruden disse oldnordiske og geografiske Navne findes der mange andre Navne af kulturel Oprindelse, som ere smukke og nydelige, og som mange Mennesker vilde vælge sig, hvis de vidste, de eksisterede. Men det er netop denne Fortegnelse over Navnekilder, som ikke kan gives af andre end netop af en Kommission af sagkyndige, og det er derfor, jeg vedbliver med den Henstilling: Lad